

Lausunto Vapo Oy:n Kurkisuon turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Vapo Oy:n suunnitelmasta aloittaa kasvu-, kuivike- ja ympäristöturvetuotteiden valmistus Hyvinkään Kurkisuolla on tehty laaja ympäristövaikutusten arviointiselostus. Arvioinnissa olivat vaihtoehdot, joissa hanketta ei toteuteta sekä vaihtoehdot 1 ja 2, joissa koko 217 ha:n hankealue otetaan turvetuotantoon joko mekaanisella HAKU-menetelmällä tai blokkiturve- ja mekaanisen menetelmän yhdistelmänä. Suolta tulevien vesien käsittelymenetelmissä oli lisäksi vertailtu kolmea eri menetelmää: kuivatusvesien pintavalutus sulan maan aikana, pintavalutus ympärivuotisesti ja kuivatusvesien kemiallinen puhdistus sulan maan aikaan. Tuotantoajaksi on arvioitu 30 vuotta.

Kurkisuon turvetuotantoon suunnitellulla alueella ei ole tehty turvetuotannon varsinaisia valmistelutöitä ja Kurkisuon luonnontilaisesta suoalueesta 70 % on suunnitellulla tuotantoalueella. Välittömästi tuotantoalueen ulkopuolellakin on odotettavissa muutoksia johtuen pohjavedenpinnan alenemisesta. Tuotantoalueen halki virtaa Lepänoja, joka yhtyy Keihäsjokeen. Kurkisuon osayleiskaavassa merkitty MU-1 alueeksi eli maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja muita ympäristöarvoja. Alueen poikki on suunniteltu ulkoilureitti.

Ilmastonmuutos lisää virtaamavaihteluita ja erityisesti rankkasateita sekä pidempiä kuivia kausia. Vantaanjoen vesistöalue on hyvin tulvaherkkää, koska vettä pidättäviä järvioltaita on vähän ja rakentaminen valuma-alueella on vilkasta. Vantaanjoen tulvatorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa todettiin, että valuma-alueella ei ole mahdollisuuksia riittävän suurien tilapäisten veden varastointialueiden perustamiseen. Myöskään uomien perkaamista tulvahaittojen vähentämiseksi ei pidetty mahdollisena ympäristösyistä. Kurkisuon 217 ha:n tuotantoalue vähentäisi entisestään vettä pidättäviä alueita Vantaanjoen valuma-alueella ja lisäisi näin tulvahaittoja vesistöalueella.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulvavedenkorkeuden nousuksi on arvioitu Keihäsjoella noin 10 cm ja Kytäjoella noin 5 cm. Alavalla, tulvaherkällä alueella pienetkin vedenpinnannousut voivat peittää alleen suuria aloja. Tätä ei arviointiselostuksessa ole arvioitu, kuten ei myöskään tulva-alueiden siirtymistä alavirtaan. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia tulvakorkeuksiin olisi myös arvioitava, koska tuotantoaika on kymmeniä vuosia.

Vesistökuormitus on arvioitu kiintoaineen, happamuuden, typen ja fosforin osalta. Kuormituksen arvioinnissa pelkkä turvetuotannosta aiheutuvan kiintoaine- ja ravinnekuormituksen arvio ei ole riittävää, sillä myös tulvan alle jääviltä peltoalueilta tulee entistä enemmän kuormitusta jokiveteen. Tämä tuli esiin rankkasateiden aiheuttaman kesätulvan yhteydessä kesällä 2004, jolloin Keihäs- ja Kytäjoella oli laajoja hapettomia jokipätkiä johtuen kasvillisuuden mätänemisestä lämpimässä vedessä. Tällä oli tuhoisia vaikutuksia myös kaloihin ja pohjaeläimiin.

Turvetuotannon vaikutukset kalakantoihin on arvioitu hyvin vähäisen aineiston perusteella eikä mitään arvioita vaikutuksista kalojen elohopeapitoisuuksiin ole esitetty. Suoalueen ottaminen turve-

tuotantoon todennäköisesti lisää myös elohopean vapautumista. Tämän mahdolliset vaikutukset kalojen elohopeapitoisuuden nousuun olisi tarpeen arvioida. Vesistö on erittäin vilkkaan virkistyskäytön kohteena ja kalastus on hyvin suosittua. Kalojen noususteitä on poistettu ja istutuksia tehty, mutta tutkimustiedot esim. vaelluskalojen esiintymisestä Kytä- ja Keihäsjoella puuttuvat.

Vantaanjoen vesistön veden laatua on parannettu lukuisten tahojen yhteisin ponnistuksin jo useiden vuosien ajan. Kuormitusta on saatu vähennettyä niin, että kalasto on elpynyt, uiminen on turvallista ja joki on edelleen myös pääkaupunkiseudun vararaakavesilähde. Joen varsilla ulkoillaan ahkerasti ja vaellusreittejä pääkaupungista yläjuoksulle ja sivuhaarojen varsille on rakennettu kuntien toimesta.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry katsoo, että Kurkisuon luonnontilaisen suoalueen ottaminen turvetuotantoon olisi vastoin Vantaanjoen kehittämissuunnitelmassa hyväksytyjä periaatteita jokialueen virkistyskäytön lisäämiseksi, veden laadun parantamiseksi sekä tulvahaittojen ehkäisemiseksi eikä hanketta tulisi toteuttaa.

VANTAANJOEN JA HELSINGIN SEUDUN
VESIENSUOJELUYHDISTYS RY

Kirsti Lahti
toiminnanjohtaja